

Parlem de canyes

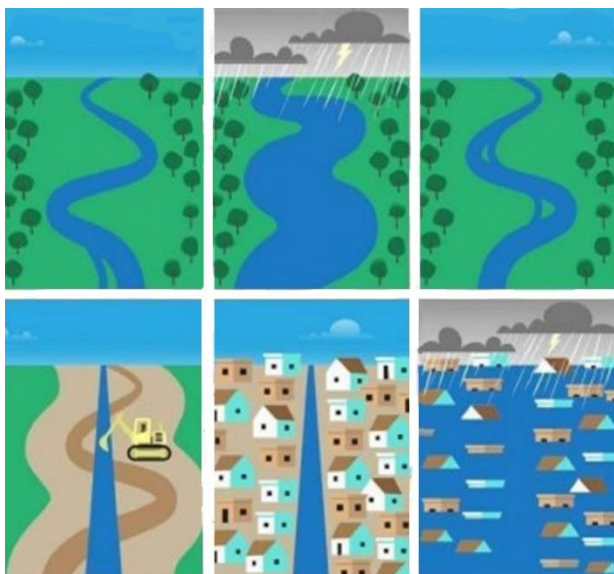
Però avui no seran les canyes de cervesa, hum ... ni les canyes dels instruments de vent, seran les vegetals, que son les que ens donen “guerra” i es troben a prop de l’aigua.

Ja fa temps, forces mesos enrere, que un company (JRF) en un grup de wpp, ens va recordar, el que les canyes de riu poden produir en un episodi de pluges sobtades, ara i recordant els aiguats de Valencia (*dana* oct-24), sembla que el tema ha tornat a ser “sensible” per dir-ho d’alguna forma, tan a casa nostre, com imaginem, arreu.

Tornant a aquell primigeni missatge en el nostre grup de wpp Sectors Empuriabrava, sobre les canyes, recordo que coincidí amb uns articles que llegíem sobre la noves formes d’actuació en el manteniment dels rius, a Alemanya (principalment) però també al Aragó/Navarra, Galícia, Estònia, Portugal, etc. en concret, els experts, s’ha adonaren que ja no els hi servien el plantejaments de deixar les lleres ben aclarides, més llises i rectes possible, ja que apart del cost mediambiental que aquesta practica suposava, calia

afegir-hi el cost que repercutia d’una forma o un altre en la societat.

Nosaltres no vàrem dir ni fer cap comentari, a la piulada perquè al nostre entendre tot i ser molt interessant el tema per parlar-ne, es mereixia dedicar-hi unes hores, que llavors, no teníem, ara gairebé tampoc, per poder-ho explicar amb la importància que li corresponia. La diferencia, d’ara sí, està en que, avui, dos grups polítics del nostre Consistori, veiem o creiem veure, tenen “diferencies” amb la forma de neteja de La Muga pel seu pas en el nostre municipi.

La imatge, forma part de un trist record, i la publiquem aquí en homenatge a totes les víctimes de la dana de Valencia oct-24. Veure nota al final.

De quines canyes parlem. Deixant apart de que altres vegetals, arbustos i arbres podrien afegir-se aquí pels mateixos raons, pel que comentarem, direm que parlarem de la canya comuna la (*Arundo donax*). A la península ibèrica es poden trobar diverses varietats. A més en jardineria també es poden trobar altres varietats com la dita americana o las bambús.

Fem una mirada a la responsabilitat de les canyes. Entre altres “estranyes” a les nostres riberes, les canyes, resumint, són de les plantes que tenen un creixement més espectacular (visualment dia a dia les veus creixen), absorbeixen tot l'aigua possible del subsòl així com altres nutrients i són invasores ja, “per defecte”. El descrit fa que desplacen, sinó maten altres plantes autòctones, redueixen la humitat del terreny evaporant més aigua que ningú, augmenten la

temperatura, incrementen el pH i un llarg etc. Cal afegir-hi el impacte a la fauna, al paisatge i el seu cost de manteniment. Total, són com una plaga que portem centenars d'anys convivint, tot això mentre creixen i viuen. Després un cop seques, tenen una resistència i flexibilitat que precisament són el que els hi donen valor a la societat ja fora del seu lloc de creixement, a la vegada, que si no es treuen, formen part important del problema en la circulació de l'aigua en rius, canals i rierols.

Al final recordem el document recollit, per un altre company (JGV), sobre de qui es responsabilitat tindre cura de les lleres del riu, veure el enllaç, per si algú en té dubtes.

Que suposen les canyes avui. Potser abans, ens caldria mirar una mica enrere per recordar tot el ús que se'n feia de les canyes tan per usos particulars com industrials, segur que la majoria haurà dormit sota un sostre de canya tramada folrada de guix o fet la migdiada en una poltrona ben còmoda, avui ja les coses són ben diferents i els usos s'han reduït considerablement, fent que els canyissers encara proliferin més i amb la manca d'aigua (no de

humitat) vagin envaint les lleres dels rius reduint-les, així com en els canals. I a qui estem, amb lleres ben plenes de canyes, arbres i altres, discutint “de quin to verd són les fulles”. Desgraciadament encara a dia d'avui, i no només aquí, tècnics i experts d'arreu, no accepten el fet que cal veure les coses amb uns altres ulls.

Com hem arribat aquí? Ja hem vist el avui de les canyes en espais públics, també podríem recuperar arguments en sentit contrari de quan la CEE va declarar-la planta com invasora. Com apuntàvem:

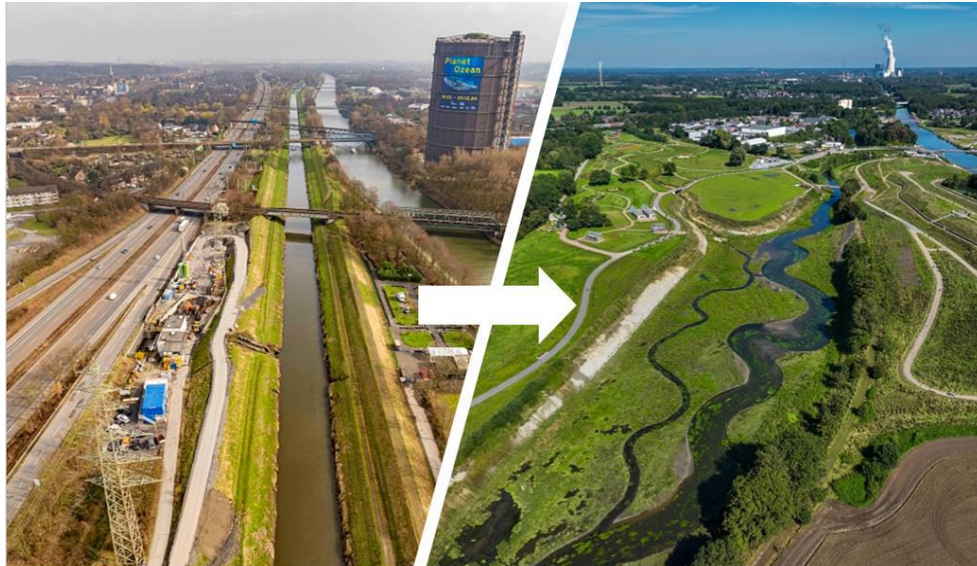

discussions sense sentit des d'una perspectiva tècnica, manca de recursos de les Administracions per fer front als seus compromisos i falta de coneixement de la societat per tot el que suposen les canyes. Tot i que, encara avui, tinguem Grups que es mostren contraris a la acceptació del canvi climàtic, avui la realitat de les canyes i els seus efectes negatius, en els cursos d'aigua, són indiscutibles.

Resumint, si parlem de canyes, en quina situació estem?:

- cal actuar. (En la nostra opinió, tot es possible, però no serà fàcil, el recuperar el bosc de ribera que li pertocaria a La Muga)
- per una part tenim una planta invasora que creix tot el que pot i arribant a una saturació desconeguda en altres plantes.
- que “destrueix” el propi espai on habita i va conquistant.
- en el seu creixement acapara tota l'aigua que pot.
- desplaça la vegetació de plantes i arbres autòctons.
- modifica tot el equilibri mediambiental del seu lloc i proper tan verda com seca.
- tan verda primer o seca en el seu procés natural, *in situ*, es un perill per formació de obstacles per la lliure circulació d'aigua, arribant a produir taps que poden afectar obres civils apart de desbordaments, clar està.
- les canyes seques poden produir grans incendis.
- si es fan grans aclariments, el terreny queda malmès i completament desprotegit de l'acció del aigua.
- els aclariments, podes i desbrossaments, tindrien d'anar acompanyats d'accions per compensar el terreny cap el seu propòsit inicial.
- les accions de neteja/poda que es puguin fer comportaran sempre la necessitat de recollir tota la poda, sinó de poc servirà els esforços dedicats, davant una avinguda.
- econòmicament parlant, costarà eradicar-les, però més ens poden costar els seus efectes en un futur.

I ara que? Com apuntàvem al principi, des fa uns anys s'estan revertint aquelles polítiques de *facilitar* el pas del aigua, es senzill de comprendre i en Newsletters anteriors ja hem anat parlant de que si en bona fe es van “canalitzar” els rius, aquella estratègia avui ha quedat més que superada i es del tot contra prudent. Cert es, que tot ha canviat pel impacte de la evolució de la societat, la pressió sobre

els espais propers al rius, tant per usos agrícoles, privats o industrials i/o el canvi climàtic (recordar el que ens diuen els experts, els episodis naturals

seran puntuals, però sovintejaran més, tant en el temps com en valors extrems). Prenem com exemple a casa nostra, la poca aigua que baixa per la Muga, va directe al mar, quan abans per fer-ho tenia d'anar recorrent tota la plana, omplint forats, estanys i llacunes, facilitant la recuperació dels aqüífers*, donant vida global.

No serà fàcil recuperar allò que vàrem tindre, fins i tot, si aconseguim el millor model possible per mantenir i equilibrar el proper ecosistema i facilitar també la recuperació dels aqüífers, però no en queda un altre, el no fer-ho ens portarà a un espai completament desconegut.

Nosaltres comentant que cal “aguantar” l'aigua, algú pot dir-nos i parlar-nos dels efectes de les riuades arreu de Europa, si es cert i no només pels efectes del canvi climàtic, també podem dir i reconegut està, la reducció de les lleres dels rius, son en alt percentatge las raons de les ultimes inundacions del riu Ebre, per exemple, es diu que en alguns trams les lleres, se han reduït més de un 50%. El any passat vàrem veure grans inundacions des la

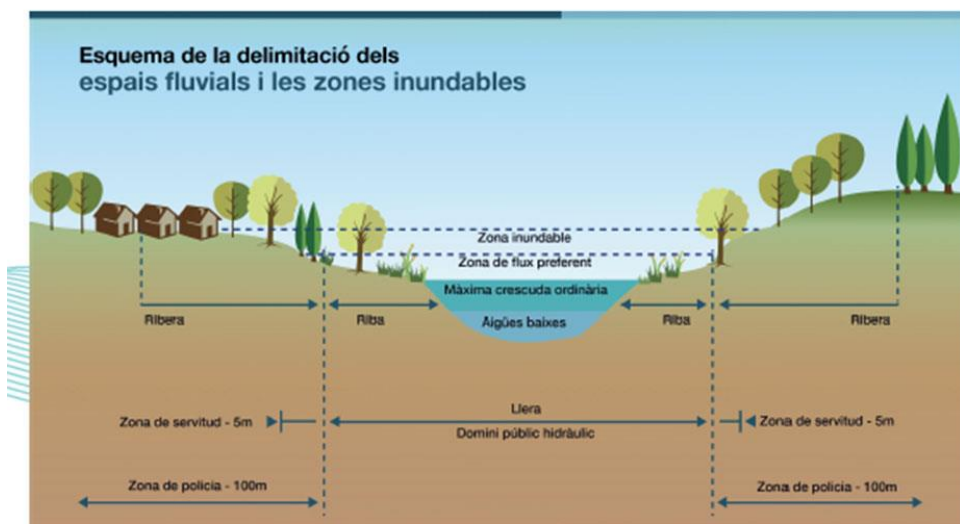
Bretanya i Gran Bretanya fins al mar Negre, amb episodis extrems de pluja, la gran quantitat d'aigua es va trobar amb noves infraestructures que no contemplaven la realitat de la natura i que a més, no feien, sinó, reduir considerablement el cabdal de pas.

Les recomanacions dels experts:

- Cal actuar, pensant en protegir el màxim possible la viabilitat dels nostres rius com elements de vida per la població i el entorn.
- Cal que existeixi vegetació a les lleres per a l'adequat funcionament dels rius, tant ecològic com per a la prevenció de possibles danys, aportant rugositat o resistència al flux alentint la velocitat de l'aigua.
A més, millora la regulació dels cabals, així com la infiltració en el terreny, lamina avingudes i disminueix l'erosió de les riberes. En relació amb els objectius de la conservació de lleres, mitjançant tasques de conservació i millora es pot aconseguir una reducció del risc a través de la disminució de la perillositat; d'una banda, mitjançant la millora del règim de corrents eliminant obstacles i de l'altra, mitjançant la recuperació de l'espai fluvial (activació d'antics braços, recuperació d'antigues lleres, meandres, retirada/reclada de motes, etc.)
- Cal explicar a la ciutadania el que suposa la vegetació invasiva i en contrapartida els espais/racons verds protegits per la viabilitat dels rius i en conseqüència per la societat.
- Caldrà fer actuacions puntuals, dissenyades per experts, per anar recuperant la vida, que pertoca als nostres cursos d'aigua afectats tan per plantes invasives i/o deixalles.

D'acord amb les definicions incloses a la normativa hidràulica, s'efectuen les delimitacions dels següents espais fluvials i de les zones inundables:

Domini públic hidràulic (DPH) cartogràfic: en lleres de corrents naturals, contínues o discontinües. Es delimita a partir de la màxima creixuda ordinària (MCO), tot tenint en compte informacions històriques, geomorfològiques, fotogràfiques, ecològiques i hidràuliques. Són terrenys de titularitat pública	Zona de policia (ZP): franja lateral de 100 m d'amplada a partir del DPH a cada costat de la llera. Es pot ampliar fins a incloure la zona de flux preferent
Zona de servitud (ZS): franja lateral de 5 m d'amplada a partir del DPH a cada costat de la llera. Són terrenys de titularitat privada però d'ús públic	Zona de flux preferent (ZFP): és la unió de la zona constituïda per la via d'intens desgàs i la zona en la que es poden produir greus danys sobre les persones i els béns per a l'avinguda de 100 anys de període de retorn
	Zona inundable (ZI): zona inundada per l'avinguda de període de retorn de 500 anys

- Caldrà la implicació de Autoritats, Administració i societat, per gradualment anar adaptant els nostres rius i cursos d'aigua al futur que tenim aquí.

La imatge de la pàgina anterior està treta de una publicació de la Generalitat de Catalunya / ACA de recomanable lectura per entendre, els interessats i no professionals ni tècnics de la matèria una mica sobre La gestió del risc d'inundació a Catalunya. Fulletó Inundabilitat ACA 2023.

https://aca.gencat.cat/web/.content/10_ACA/J_Publicacions/03-guies/02-GestioRiscInundacions_2023.pdf

La imatge, no pot ser millor, com a senzilla i instructiva, desgraciadament forma part de un trist record, i la publiquem aquí en homenatge a totes les víctimes de la *dana* de València oct-24, ja que pot explicar-nos la relació (evolució dels fets i altres causes, apart) pels efectes causats per la *dana* de València octubre-24. La paradoxa està, en que forma part de uns documents de la conca del Xúquer, publicats pel MITECO, al abast de tothom, especialment dels polítics al càrrec de la Generalitat Valenciana i dels municipis afectats, i que devien servir precisament per tindre cura de la conca del mateix nom (Xúquer, Xúcar, Júcar)

Poden veure el document de la ACA, en resposta a la pregunta, de qui es responsable de tindre cura de les lleres dels rius al municipi de Castelló d'Emp. a: <https://araempuriabrava.com/wp-content/uploads/2025/03/Resposta-ACA-responsabilitats-manteniment.pdf>

Atenció: A més, cal tenir present, i molt important, les competències i les responsabilitats que si puguin derivar, tant del Parc Natural dels Aiguamolls del Empordà i com les de Costes (Miteco)

Si ho desitgen poden escriu-nos a: info@araempuriabrava.org

Veure altres newsletters i propostes a: <https://www.araempuriabrava.com>

* AraEmpuriabrava es una associació, sense ànim de lucre, que treballa pel bé del interès general de la Marina d'Empuriabrava (i per extensió a Castelló d'Emp), Oberta a tothom que vulgui compartir aquets propòsits. Degudament inscrita al Registre d'Associacions i Registre de Grups de Interès GENCAT, apart del Registre Municipal i de l'Agència Gestió Tributaria.